

Muzeum mieści się w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Białaczcu. Izba Regionalna powstała z inicjatywy niezrębiającj już Danuty Zalewskiej. Pani Danuta (polonistka i miłośnik kultury regionalnej) rozporcēja gromadzenie zbiorów związanych z kulturą materialną Śląska już 1987 r. W izbie znajduje się ponad 1000 skatalogowanych eksponatów są to m.in. stare fotografie śląskich rodzin, narzędzia rolnicze, dawne stroje, torbki, bogatą kolekcję żelazek, lamp naitowych a nawet narty. Możemy podziwiać wnętrze dawnej szkoły, śląskiej izby, czy centralnego mejsca każdego śląskiego domu jakim jest kuchnia.

III. Szkolne Muzeum Etnograficzne Im. Danuty Zalewskiej w Białaczcu

Początki cmentarza należy wiązać z rokiem 1917 r. który jest wykuty na kamiennym krzyżu. Po I wojnie światowej ustawiono na cmentarzu krzyż z nazwiskami 29 poległych żołnierzy. W latach 20-tych rozpoczęto budowę ostajnej kaplicy pogrzebowej w Luboszczycach. Była to inicjatywa lokalnej społeczności, wiele zawdzięcza się ówczesnemu sołtysowi wsi Rudolfowi Steinhofowi i Radzie Sołectkiej.

II. Cmentarz w Luboszczycach

Środki od sponsorów. Na tym cmentarzu spoczywają między innymi rodzice i krewni ks. Abpa której pomysłowedauczyniłą była zona ówczesnego sołtysa. Zaprosjektował ją Jerzy Musiał, a pochodziliż dżiałać nowa rada parafialna a sołtysem został Pan Jan Gondro. Wybudowano kaplice pogrzebową ofiar I wojny światowej. Obecny cmentarz został uporządkowany w 1991 roku kiedy to zaczęła g dzie aktualnie mieści się budynek mieszkalny. Kamienny krzyż znajdujący się tam posiada tablicę Cmentarz w kępie historii. Pierwszy cmentarz znajdował się na rogu ostrego zakrętu

I. Cmentarz w kępie

TRASA I

RAJDY ROWEROWE ŚLADAMI HISTORII

W RAMACH PROJEKTU

„HISTORIA KOŁEM SIĘ TOCZY”.

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach Programu " Patriotyzm Jutra".

Skomplikowana historia Śląska widoczna jest właśnie na mogiach poległych gdzie nierzadko Polacy, Niemcy i Ślązacy walczący przeciwko sobie na frontach wojennych spoczywają na jednym cmentarzu lub we wspólnej mogile. Cmentarz powstał w XIX wieku.

II. Cmentarz w Jełowej

Wraz z przybyciem do Grabi ks. Heinza Redera w 1925 roku powołano w tej miejscowości augsburskiej w 1920 r. wybudowano kościół którego poświęcenia dokonano 21 stycznia 1924 r. w większości były zamieszkaane przez ewangelików. Dzięki staraniom wspólnoty ewangelicko-Od 2006 roku figuruje w rejeestrze zabytków województwa opolskiego. Do 1945 roku Grabie Rzymsskokatolicki kościół filialny do parafii św. Bartomeja Apostoła w Jełowej.

I. Kościół św. Antoniego w Grabiu

TRASA II

Tak zwany krzyż z „kokotkiem” czyli kogutem znajduje się w lesie między Masowem a Białaczem. Nazwa ta wywodzi się od koguta, który pierwotnie stał na szczycie drewnianego krzyża. Miejsce postawienia krzyża owiane jest legendą. Jedna z nich mówi, iż pobliskie łąki zabawał ich grą na skrzypcach oraz tańcami. Zabawaę psuł im stukot, który dobiegał z młyna w Świerkach szczególnie upodobał sobie diabeł. Sprowadzał na nie swoich kamratów i tam ogromny kamień, na którym często przesiadywał i ruszył w kierunku hałasującego młyna. Kiedy odbliżył się do Białacza usłyszał pianie koguta. Wiedział, że jeśli nie zdąży przed świtem wrócić do piekia to straci swoją moc. Rozłoszczony diabeł porzucił ciężki kamień i uciekł do swojego domu. W tym miejscu mieszkańcy postawili krzyż z kokotkiem, aby podziękować kogutowi za ocalenie młyna. Od tamtej pory diabeł również przestał odwiedzać te tereny.

IV. Kapliczka „Kokotek”

IV. Kościół pw. Św. Barbary w Kolanowicach

Niewielki kościół drewniany z 1678 r. Pierwotnie został wzniesiony w Opolu na placu Wolności, w pobliżu filharmonii, w miejscu zrujnowanego klasztoru bernardynów i kaplicy fundacji księżęcej z 1473 r. Należał do franciszkanów, a po sekularyzacji zakonu w 1811 r. został sprzedany do wsi Kolanowice. Został rozebrany i ponownie złożony w nowym miejscu bez użycia gwoździ. Ponownie został konsekrowany w 1812 r. Przylegająca do kościoła wieża-dzwonnica została dobudowana w 1978 r. Kościół należy do parafii w Osowcu-Węgrach.

Tekst merytoryczny mapy:

dr Marzena Leżak

Autorzy grafik:

Uczniowie PSP w Łubnianach:

Lena Kansy-Budzicz,

Kasjan Dzikowski,

Jakub Szymańczyk,

Claudia Gaertner,

Mateusz Kasprzyk

Uczniowie PSP w Jełowej:

Marcin Jambor,

Alicja Gajda,

Jan Gołębiwski,

Wiktoria Małecka,

Laura Holik

działaczy, którzy zostali aresztowani i zamordowani 16 maja 1921 r. w czasie procesji na cześć

III Powstania Śląskiego które trwało od 2/3 maja do 5 lipca 1921 r. i miało na celu Pomnik pomieży Dąbrówką Łubniańską a Jełową upamiętnia tragiczne wydarzenia

V. Pomnik poległych Powstańców Śląskich 1921 roku

Na stacji stał pocąg przez 3 dni (9-11 września 1939 roku) gdzie odbyła się jedna z najmiejszych konferencji wojennych III Rzeczy. Konferencja odbywająca się w super fortecy na Jochim von Ribbentrop, gen. Wilhelm Keitel, adm. Wilhelm Canaris i pik Erwin Lahousen. III Rzeczy miało miejsce spotkanie najwyższych dostojników nazistowskich. Był tu Adolf Hitler, stacją kolejową w Jełowej związane jest wydarzenie, które wpłynęły na wojenne losy Polski i Namysłowa, obecnie kursują tutaj autobusy szynowe relacji Opole – Kluczbork. Jednak ze

Została oddana do użytku 1 sierpnia 1889 r. przejeżdżały tędy pociągi w kierunku Opola

IV. Stacja kolejowa w Jełowej

Najstarsza osada sięgająca prawdopodobnie czasów dalekich przed narodzeniem Chrystusa miała powstać na piaszczystym wzgórzu zwanym Mühliberg (na Młynskiej! Górze – dzisiaj tzw. Borek). W połowie XIX wieku odkryto stare cmentarzysko. Znalezione urny i ich zawartość wskazyją, że ludzie mieszkali już tu w epoce brązu. W późniejszych latach znaleziono tu kilkanaście fragmentów naczyń glinianych datowanych na koniec epoki brązu i okres halstański. W obszarze stanowiska znaleziono także kilka ułamków ceramiki późnośredniowiecznej z przełomu XIV-XV wieku.

III. Osada Jełowa

TRASA III

I. Grodzisko w Brynicy z okresu średniowiecza

Na przełomie III i IV w. przy obecnej ul. Stawowej, między rzekami Swornicą i Brynicą istniała osada. Gród, który tam istniał miał kształt koła o średnicy niewiele większej niż 100 m i otoczony był fosą po której widoczne ślady zachowały się do czasów współczesnych. Obiekt był rozpoznawany powierzchniowo w okresie międzywojennym przez archeologa niemieckiego G. Raschke. Badacze określili chronologię obiektu na okres późnośredniowieczny XIV - XVI wiek.

II. Studzionka w Dąbrówce Łubniańskiej

W kapliczce Matki Bożej zwaną „Studzionka”. znajduje się woda która ma moc uzdrawiającą. Położona na leśnych wydmach kapliczka co roku przyciąga wielu pielgrzymów. Została wybudowana w XVIII wieku wewnątrz kapliczki umieszczono figurę Matki Boskiej z Dzieciątkiem, która wcześniej mieściła się w drewnianym kościele w Łubnianach. Przez ponad 300 lat Studzionką opiekowała się rodzina Soppów. O Studzionce krąży ciekawa legenda: w XVIII wieku miał się tutaj napić z leśnego źródła schorowany rolnik Szymon Soppa. Krystalicznie czysta woda uzdrowiła go ze wszystkich dolegliwości. Wieść o tym szybko dotarła do okolicznych mieszkańców, którzy zaczęli pielgrzymować tu w intencji uzdrowienia i przynosić różne dewocjonalia. Pojawił się pomysł, by postawić w lesie kapliczkę, jednak zgody na to nie wydawał leśniczy – aż do momentu, gdy sam zaczął tracić wzrok i uzdrowiła go woda ze źródła. Od 1998 r. kapliczka jest pod opieką parafii w Łubnianach, organizowane są tu koncerty religijne i nabożeństwa.

III. Cmentarz przy kościelny w Łubnianach

Cmentarz został ulokowany przy wybudowanym w 1682 roku kościele. Dokonywano na nim pochówków do 1909 r. Liczba mieszkańców była jednak tak duża, że ten niewielki cmentarz nie wystarczał, groby były już bardzo stłoczone i wkrótce trzeba było pomyśleć o innym, godniejszym miejscu doczesnego spoczynku mieszkańców. Dopiero jednak w 1909 roku zdecydowano się nabyć 0,5 hektarowy kawałek ziemi w niewielkiej odległości od kościoła, który przeznaczono na nowy cmentarz.

